

DE PLATE

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring, V.Z.W. "DE PLATE"

Verantwoordelijke uitgever : E. DE TAEYE
Vindictivelaan, 24
8400 OOSTENDE

3de jaargang, extra-nummer (6 bis), april 1974.

JAARLIJKSE GOUWDAG VAN DE HEEMKUNDIGE KRINGEN VAN WEST-VLAANDEREN

Op 11 mei a.s. heeft te Oostende de jaarlijkse Gouwdag plaats. Het Bestuur van "De Plate" verhoopt dat heel wat leden aan deze plechtige samenkomst zullen deelnemen.

Het programma werd als volgt samengesteld :

10 u.	Groepsbezoek aan het Museumschip Mercator
11 u.	Ontvangst door het Stadsbestuur van Oostende en tevens uitreiking van de prijzen die door de laureaten van de beste heemkundige bijdragen in 1973 gepubliceerd werden.
12 u 30	Eetmaal in het Restaurant "De Kleine Maritime", Vindictivekaai, 26, Oostende.
15 u.	Spreekbeurt "Moderne folklore te Oostende" door O. Vilain, opgeluisterd met dia's van Ir. W. Verlonje in de Toneelzaal van het Feest- en Kultuurpaleis.
16 u 30	Bezoek aan het Heemkundig Museum "De Plate".

Zij die aan de gezamenlijke maaltijd wensen deel te nemen dienen vóór 4 mei a.s. hun inschrijving te laten kennen aan Mevr. J. Valkenborg, hulp-penningmeester van "De Plate", Torhoutsteenweg, 45, 8400 Oostende, door de som van 165 fr over te schrijven op P.C. Rek. nr. 852334-92.

In het kader van het jaar van de Folklore past het dat talrijke heemkundigen zoveel mogelijk 11 mei vrijhouden en pogen, zowel in de voormiddag als in de namiddag aanwezig te zijn.

Deze mededeling geldt dan ook als de officiële uitnodiging.

HET BESTUUR.

K L E I N G O E D

- - - - -

Geloof en bijgeloof in de visserij

Een kruisteken slaan bij het buitenvaren van de haven is een gewoonte die op de Oostendse vissersschepen omstreeks 1925 verdween. Deze gewoonte bestaat nog op de Baskische kust van Noord-Spanje.

====:

Aan boord van de zeilvissloepen en tot voor enkele jaren aan boord van sommige vissersschepen van recentere ouderdom was het de gewoonte, van eens op de visgrond aangekomen een puts water te slaan. Met dit water werd dan een kruis gemaakt over de kuil van het net, waarna het net "In Godnaam" overboord werd gezet.

====:

Een gekend schipper uit de Oostendse visserij van voor ettelijke jaren, de genaamde G ... stond algemeen bekend als een gelovig mens. Nochtans had hij de gewoonte als de vangst niet te goed verliep, met een brood onder de arm in de mast te kruipen. Eens boven stak hij met de nodige godvers het brood hemelwaarts en riep dan :

"As we ton van joen gein freete kriege, pak dan dat van us".

Jan Dreesen.

HOOFDMAN DE TAEYE

We vernemen dat onze ijverige Hoofdman E. De Taeye, die sinds enkele tijd wegens ongesteldheid zich thuis moest houden, thans in het Kliniek werd opgenomen.

De leden van "De Plate", alsook talrijke buitenstaanders die met ons sympathiseren, wensden Hoofdman De Taeye een spoedig herstel toe.

FOTOPRIJSKAMP

Ter gelegenheid van het twintig jarig bestaan van "De Plate" zal in november a.s. een grote fotoprijskamp "Oostende in het jaar van de Folklore" plaats hebben. Iedereen mag er aan deelnemen. De foto's zullen 30 op 40 cm. (met de gebruikelijke afwijkingen) moeten zijn.

Houdt er dus rekening mede en maakt het aan alle liefhebbers bekend. Er zullen voor 15.000 Fr. geldelijke prijzen te winnen zijn. Het spreekt vanzelf dat het wel om de Heemkunde in de ruimste betekenis van Groot-Oostende gaat.

Het volledig reglement zal binnenkort kenbaar gemaakt worden.

L E T O U R D ' O S T E N D E

Stemme : L'Anglais embarrassé.

Woorden van Jan Van Wulpen.

1. Débarquant à Ostende

Pour mon amusement

Je vois un vrai bambin

Je demande le chemin.

Un agent police die kwam

Hij zond mij naar den tram

Wij reden met er daad

Recht naar de kortestraat

Dans la rue de chapelle

En naar de veertien billen

En 'k smoorde een sigaar : op den boulevard.

2. Venant sur la digue de mer,

Avec un commissionnaire

Je vois une mademoiselle

Quelle est gentille et belle.

Zij was zoo lang en smal

Wij trokken naar 't kuursal

En aan den peerdenloop

Daar vloog overhoop

En 's avonds op de kaai

Zij zag een papegaai

En seffens aan den gank, t' was op de
bank.

3. Au café Métropol

On chante le rossignol

Après je m'en vais pour l' train

Mais j'ai trop bu de vin.

Zoo liep ik door de stad

Ik was zoodanig zat

Dat ik viel op mijn gat

'k Lag daar van langsten plat

Een man gelijk een beer

Daarbij de commissair

Die stampten mij als een zot, in 't kolenkot.

4. Je vais chez le pharmacien

Car je ne sens vénérien

Il me disait mon garçon

Vous avez des morpions.

Neemt vet van een chandell'

En smeert dat op u vel,

Gij neemt dan vlug en rap

Een maatje vol gilap

Daarbij wat slangevet

En kruipt dan in uw bed

En Sch..t de pispot vol, tot aan uw hol.

.../...

5. Je vais au restaurant
Pour mon boulotement
Je demande au garçon
Les plats, il me répond :
Wij hebben rabatkol
En kiekens zonder hol
Een dobbelen met spinagie
Met eene dobbele sargie
Patatten en ajoenen
En katten en kalkoenen
Wilt ge 't niet eten, laat maar staan.

6. Je vois une Melady
Qui était fort jolie
Je lui fait une déclaration
La belle me répond :
Toe mijnheer kom maar binnen
Ik zal u wel beminnen
Gij stommen engelschman
Het kost maar eenen frank
Betaalt mij een flesch faro
Gij vuile lavabo
En komt maar op, met u verkenkop.

(Verkrijgbaar bij Jan Van Wulpen, Oostende).

*****

Een nieuwe signalisatieplaat

De humor gaat met de folklore mede.

Een handelaar uit het nieuwe winkelwandelcentrum maakte zijn vrees bekend dat de mooie planten die in de Kapellestraat zijn aangebracht, 's avonds wel eens door jonge marienen zouden kunnen uitgerukt worden. Vooral dat de Kapellestraat "de weg terug" naar het Kazerne is.

Vandaar een spontaan voorstel : "Laat een nieuw signalisatieplaat ontwerpen, met als verbodsteken een rode cirkel rond een marine-pots ! "Voor marinen in uniform verboden" !

(Het zijn altijd dezelfde die een slechte naam hebben.)

Geschied-, Familie- en Heemkundig
 Jaarboek Oostende en Kuststreek
 uitgave :
 Vlaamse Vereniging voor Familiekunde
 Afdeling Oostende-Veurne
 V.Z.W.
 in samenwerking met
 Oostendse Heemkundige Kring "De Plate"

VOORLOPIGE   INHOUDSTAFEL

-----   -----

A. OOSTENDE

J. COOPMAN	Oostendse huisnamen (1680-1705)
D. VAN DE PITTE	Overzicht Oostendse Pers (1918-1940)
J. MERTENS	Het haardgeld te Oostende in 1533, haar inwoners en hun sociale stratificatie.
Y. MERTENS-DE LANGHE	De eerste reactie van Burgemeester Van Iseghem op de overdracht van de kazernes aan de Stad ten tijde van Napoleon (1810)
M. SEBRECHTS	De familie RYCKX (schilders te Brugge, Notarissen te Oostende)
E. VAN HAVERBEKE	Kwartierstaten van Oostendse prominente figuren
W. MAERVOET	De Pers te Oostende (1818-1914)
E. DE TAEYE	De buskruitontploffing te Oostende (1826)
O. VILAIN	Moderne Folklore te Oostende
W. MAJOR	Het noodgeld te Oostende in 1914-1918
L. DANHIEUX	De uitdrijving van de publieke vrouwen te Oostende ten tijde van Napoleon
A. VIAENE	Titel nog niet medegedeeld

B. KUSTSTREEK

R. BOTERBERGHE	De Stads- en Parochiegrenzen te Blankenberge
P. VANDEWALLE	Landbouwwitbatingen in de Kasselrij Veurne in de tweede helft van de XVI eeuw
D. DEMOOR	De vissers te Blankenberge (1778)

Deze publicatie komt aan het einde van het jaar van de pers. We wilden onze leden intijds inlichten, want "Ostendiana II" gaat gewis een evengroot succes als "Ostendiana I" tegemoet.

Inleiding :

Oostende in 1846. Kort na de onafhankelijkheid. Ignaz KURANDA, een Duitser afkomstig uit Bohemen, schreef over zijn lang verblijf in België in het weekblad "Die Grenzboten". De artikels werden gebundeld in een zeer dik boekdeel en vertaald, onder de titel "België sedert de Omwenteling in 1830" (Amsterdam, H. Frijlink, 1846). De taal verraaft soms hier of daar de Duitser, maar dit zal hem, in dit ongewijzigd fragment over onze stad, grif vergeven worden.

Na lezing zal men ongetwijfeld mijmeren : wat een weg is sindsdien niet afgelegd ...

E.S.

"Op de uiterste grenzen van Vlaanderen - daar waar de enge zee de Angelsaksen van de Nedersaksen, Engeland van België scheidt - daar verheft zich de vriendelijke havenstad Ostende, met haren ranken vuurtoren, met hare gevaarlijke haven, met hare witte vestingmuren en door elkander wemelende visschersschuiten.

Het zeebad van Ostende - een der voortreffelijkste zeebaden van Europa - heeft eerst sedert acht jaren zulk eene hooge vlugt genomen.

Vroeger waren bovenal Scheveningen, Helgoland en Norderney bij de Duitsche badreizigers bekend.

Men schrijft gewoonlijk de oorzaak, waardoor Ostende in den jongsten tijd van jaar tot jaar drokker bezocht wordt, aan den spoorweg toe, die binnen weinige uren de reizigers van Duitschland en Frankrijk op eene gemakkelijke en aangename wijze ter plaatse brengt, waar zij sterkte en genezing hopen te vinden.

De geregeld varende stoomboot, die bij goed weder in 12 uren tijds den weg van Londen naar hier aflegt, is ook

.../...

een aanbrenger van aanzienlijke karavanen. Niettemin moet de oorzaak van het toenemend bezoeken dezer badplaats nog ergens anders in gezocht worden, en wel in de nieuwe wending, die de medische wetenschap genomen heeft, en in het veelvuldiger gebruik, dat zij over het algemeen van de zeebaden maakt.

Het is reeds eene zoo moreel als physisch gunstige inleiding, dat men niet door middel van de vermoeiende postwagens of messengeries te Ostende aankomt. De badgast heeft den geheelen weg van Brussel tot hier, met den spoorwagen, in vier en een half uur afgelegd.

De zee levert te Ostende een eigenaardig schouwspel op. Terwijl zij bij andere havensteden mijlen ver begrensd wordt door lang uitgestrekte kusten; scheidt zij zich hier eensklaps in hare volle breedte van het land af. De dijk van Ostende snijdt zee en land scherp van elkander. Geen groen plekje in de rondte, niets dan lucht en water.

Tusschen den spoorweg en den dijk ligt de stad. Nadat de reiziger in een der vriendelijke, meer gemakkelijke dan elegante logementen van kleederen verwissels heeft, begeeft hij zich meestal dadelijk naar den digue (dijk), waar hij te gelijk kennis maakt met de zee en met het geheele badgezelschap. De digue strekt zich op verscheidene honderden schreden langs de kust uit. Hier verzamelt zich nu, bij slechts half gunstig weder, alles, wat Ostende aan baden levenslustigen bevat. De Koning en de Koningin van België nemen hier ook gewoonlijk eene zomerkuur, en dan voorzeker ziet men buitengewone beweging en opschik onder de wandelaars op den dijk.

Voor het overige onderscheiden zich de badgasten van Ostende door eenen hoofdtrek, die vooral der middelklasse zeer goed staat : hierdoor namelijk dat er eene zekere Duitsche burgerlijkheid heerscht, een aangename, volstrekt geen hooggestemde toon in mode, gesprek en omgang. De hoofdtak der Ostender badgasten zijn Duitschers, en hierdoor onderscheidt

.../...

deze plaats zich bovenal van haren mededinger Boulogne-sur-mer. Te Boulogne bestaan, zoo als men weet, de vreemdelingen meestal uit Engelschen. Te Ostende zijn de Engelschen niet talrijk. Men kan te Ostende voor eene vrij wat geringere som leven dan in menige kleine Duitsche badplaats. Dit is waarschijnlijk ook eene der vele oorzaken, waarom deze plaats tegenwoordig zoo voor getrokken wordt boven het vroeger veel drukker bezochte Boulogne en Scheveningen. Twee aangename kamers huurt men voor weinig meer dan vijf francs per dag, en men heeft er, die nog goedkooper zijn. Het ontbijt wordt door de vrouw des huizes voor eene kleine belooning bezorgd. Het diner aan de table d'hôte kost twee of drie francs. De baden zelve zijn voorbeeldeloos goedkoop: een abonnement voor 12 kaartjes zes francs. Daarvoor heeft men den wagen, die in het bad rijdt, en al het toebehooren. Deze badwagens zijn zeer doeltreffend en gemakkelijk ingerigt, gewoonlijk zijn zij voor één persoon, ofschoon er twee of drie plaats in zouden kunnen vinden. Het inwendige vormt een aardig vertrekje, waarin men banken, spiegel, tafel en alles vindt, wat de badgast noodig heeft. Een sterk paard rijdt den wagen ver in zee. Hier houdt de voerman te midden der branding stil, en de badgast klimt een trapje af in het schuimende, vrije element. Vrouwen worden gewoonlijk door de badmeesteres begeleid; de heeren helpen zichzelf.

De stad zelve bestaat uit vestingmuren en verveling, en slechts daar, waar de stad ophoudt en de zee begint, aan dezen zandigen oever, die tweemaal daags door de zee aan het land wordt ontweldigt, en slechts gedurende de eb kan betreden worden, daar slechts leeft en verdringt zich alles wat belang kan inboezemen. Zoo beweegt zich dan eigenlijk het geheele badleven te Ostende enkel op een terrein van duizend schreden. Op deze kleine ruimte vindt de badgast alles, wat hij in den loop van den dag noodig heeft aan voedsel, conversatie, baden en uitspanning. De dagelijksche wandeling op den dag en avondbijeenkomsten op het Casino - ziedaar te

.../...

naastebij al de uitspanningen, die de stad oplevert. Ofschoon ook Ostende in vele opzigten andere groote badplaatsen overtreft, zoo staat het hierin zelfs bij vele kleinen ten achteren.

Van de veelvuldige pikante middelen en spelen, waardoor men elders het verblijf der badgasten zoekt te veraangenamen van tooneelvoorstellingen, van morgen- en avondmuzikfeesten, van tuinverlustigingen, enz. - van dit alles is hier weinig te vinden. Wij kunnen niet begrijpen hoe de regering der stad zulke eenvoudige middelen kan verzuimen, die zoo veel bijdragen om de menschen te lokken en hun oponthoud te verlen- gen.

Het Casino met zijne vrolijke avondgezelschappen, met zijne bals en concerten, verdient voorzeker allen lof, en de vreemde- ling heeft er juist geene reden om over gebrek aan gerijfelijk- heid en voorkomendheid te klagen ; doch een genoeg, dat ie- deren dag herhaald wordt, houdt eindelijk op een genoeg te zijn. Hoe gemakkelijk ware het hier een goed theater op te rigten, hier, waar de zeelucht de avondwandelingen afbreekt, en de gasten tot eene gemeenschappelijke bijeenkomst dwingt op eene plaats, waar de muren en het dak hen beschermen ! Hoe gemakkelijk ware het, door snelroeijen, door steekspelen der visschers, enz. van tijd tot tijd een aangenaam schouwspel aan te bieden !

Ostende's vooruitzicht is groot, en hoe verder de spoorwegen zich door Duitschland en Frankrijk zullen uitstrekken, hoe meer vreemdelingen er jaarlijks naar deze badplaats zullen stroomen. Maar het is niet genoeg gasten te ontvangen, men moet ze ook onthalen.

Dat de stad dit ter harte neme, en de voorregten, die zij aan de natuur en aan de omstandigheden te danken heeft, door hare eigene bemoeijingen trachte te vermeederen.

*****